

Ἄς ἔλθῃ ὁ Χάρος! σὲ ξανθοὺς κί' ἀζάρωτους κροτάφους
Τὸ κρυσταλλό του δάχτυλο νὰ γγίξῃ τώρα πρέπει,
Ποῦ νὰ βαστάει τὸνευρο βαθιά καὶ μὲς στοὺς τάφους.

Γιατὶ μὲ πόνο, στὰ βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο,
Χωρὶς ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς γρη῏α μὲ βλέπει
Σὲ σταχτοπαίπαλη γωνιά, σ' ἀνέμη ἐμπρός, νὰ κλώθω.

9

ΚΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Ψυχὴ φρουμάζει, κόκκινη ψυχὴ σὰν Αἰμοστάτης!
Στρώμα ζητάει τοῦ ὕπνου τῆς τῆ μυροφόρα ἀγκάλῃ
Κρίνου, ποῦ περιγύριζε μὲ τὰναφτέριασμα τῆς,
Κρίνου, πόχει γι' αὐτὴν κλειστὰ τάνεσυρτά του κάλλῃ.

Τέτοιος καὶ μὲς στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας τῆς δροσάτης
Σὲ Σὲ πετάει δλόψυχος κί ὁ λογισμὸς μου πάλι.
Μὴ σοῦ ταράζει τὰ ὄνειρα; κ' ἴσως θαρρεῖς ὁ μπάτης
Πῶς σοῦ χαϊδεύει ἀνάλαφρα τὸ ὠραῖο σου κεφάλι;

Θὰ σ' ἀνανοιώσει ἡ φλόγα του στὸ πιδό γλυκό σου βῦθος
Ποῦ ἡ μαγιωμένη ξάπλωσε βραδιά στὸ ἀγνό σου στῆθος,
Κάτω ἀπ τὰ πεῦκα τὰ παλιὰ ἢ κάπου σ' ἔρομο βράχο.

12 Φεβρουαρίου

Συζητήσεις πολλές καὶ σχόλια ποικίλα
Ἐπεροκάλεσε παρὰ τῷ ἀθηναϊκῷ τύπῳ ἡ
ἀπόλυσις τοῦ τέως καθηγητοῦ τῆς Ἀρ-
χαιολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
Ἀληθὲς εἶνε ὅτι εὐρέθησαν καὶ ἄνθρωποι
χαρακτηριστὰ ὡς ἀκατανόμαστον τὴν
πράξιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας,
ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη
ὀμόφωνος ἐπεδοκίμασε τὸ διάβημα καὶ
ἐχαιρέτιδεν αὐτὸ ὡς οἰωνὸν συστηματικῆς
ἐργασίας, μελλούσης νὰ ἐξαλειψῇ ὀλίγον
κατ' ὀλίγον ὅλους τοὺς ρύπους, τοὺς
ὁποίους ἐνεκόλαψεν ἐκάστοτε ἐπὶ τοῦ Πα-
νεπιστημίου ἡ πολιτικὴ διαφθορὰ καὶ ἡ
ἀσυνειδησία.

Καὶ τὸ πρῶτον τοῦτο διάβημα ὑπῆρξεν
ἀρκετὰ γενναῖον καὶ ἀποτελεσματικόν. Ἡ
κατοχὴ τῆς ἑδρας τῆς Ἀρχαιολογίας ὑπ'
ἀνθρώπου μὴ γνωστοῦ εἰς τὴν ἀρχαιολο-
γικὴν ἐπιστήμην παρὰ ἐξ ἑνὸς ἄρθρου τὸ
ὁποῖον εἶχε δημοσιεύσει ἄλλοτε εἰς τὴν
«Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν» καὶ μᾶς
συντόμου ἐπιστημονικῆς διατριβῆς ἐπὶ
καθηγησίᾳ γεγραμμένης ἐπὶ παχέος χάρ-
του καὶ μὲ μεγάλα γράμματα, διὰ τὰ κερ-
δίτη ὄγκον καὶ ἐκτασιν,—ἔργα καὶ τὰ δύο
ξένα, ἀπατηλῶς οἰκειοποιηθέντα, ὡς ἀπε-
δείχθη ἡλίου φαεινότερον,—ἀπετέλει αὐτὴ
καθ' ἑαυτὴν σκάνδαλον τὸ ὁποῖον βαρέως
ἔφερον ὄχι μόνον ὁ παρ' ἡμῖν ἐπιστημο-
νικὸς κόσμος, ἀλλὰ καὶ ἡ κοινωνία ὀλο-
κλήρως. ἔπρεπε δὲ νὰ εὐρεθῇ ἐπὶ τέλος
ὁ ὑπουργός, ὁ ἔχων τὸ θάρρος νὰ τὸ πα-
τάξῃ κατακέφαλα. Ὁ κ. Ἀγγελος Βλά-
χος εἶνε παροδικὸς εἰς τὸ ὑπουργεῖον
τῆς Παιδείας. Αἱ προσερχεῖς βουλευτικαὶ
ἐκλογαί, αἱ ὁποῖαι θὰ φέρουν ἄλλην Κυ-

Κί ἂν κάτι μάθης γύρω σου θεορὰ νὰ φτερουγίξῃ,
— Μὲ οὐδ' ὅσον ἦχο θ' ἀκουεὺς σὰν ξένο αὐτὶ βουίξει—
Θα πῆς, τὸ χέρι φέροντας στὸ μέτωπο: «Τί νάχῃ;»

10

ΥΠΝΟΥ ΓΕΛΙΑ

Ψυχὴ ἀλαφροῖσκιωτη καὶ νεραϊδοπαρμένη,
Πόχεις λουστῆ σ' ἐξωτικιὰν καὶ γάργαρην ἀνάθρα,
Ποῦ ξύπνια ὄνειρεῦσαι καὶ λαγοκοιμισμένη
Κόκκινα βλέπεις τὰ χλωρὰ καὶ κάτασπρα τὰ μαῦρα,

Μὲ τὴ Νουφρὴ—σὲ πράσινο διωρίτην σκαλισμένην
Μὲ φλέδες ἄλικες—ἐχθὲς καὶ πάλι σὲ ξαναῦρα,
Τάκραχτα τὰ μεσάνυχτα, νὰ εἶσαι ἐρωτευμένη
Μ' ὄλῃν τοῦ ἡλίου τῆς Κιμὶ τῆ φλόγα καὶ τῆ λαύρα!

Καὶ ζήτησα στὰ πέτρινα τὰ χεῖλη τῆς νὰ βάλω
Φιλί, σὰν ψυχομάχημα ἀμαρτωλοῦ μεγάλο,
Μ' ἄξαφνα γέλιο ἀκράτητο τῆς σπαρταράει τὸ σῶμα.

Φεύγει ὁ βραχνᾶς ποῦ πλάκωνε τὸ βάρυπνο στομάχι,
Εὐπνῶ, κί ἀκούω τὸ γέλιο μου ἔτσι νὰ τρέχῃ ἀκόμα,
Σὰν τὸ κρεμάμενο νερὸ ἀνάμειξ' ἀπ τὰ βράχῃ.

ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ

ΚΑΚΟΣΗΜΑΔΙΑ

— Τί κάνεις αὐτοῦ, μωρὲ! μού φωνά-
ζει ὁ καπετάνιος.

— Μιὰ κουκουβάγια κάθεται στὴν κόφρα.

— Κουκουβάγια! . . . λέγει μὲ ἄγρια
καὶ τρομασμένη φωνή, λὲς καὶ ἀκουσε πῶς
ἦταν ὁ διάβολος.

Ἐσηκώθηκεν ἀπὸ τῆ θέσης τοῦ εὐθὺς κ'
ἦρθε νὰ ἰδῇ τὴν κουκουβάγια. Ἀλλὰ τὸ
πουλί, καθὼς ἐσήκωνε τὸ χέρι μου νὰ τοῦ
τὸ δείξω φροῦ! . . . ἔκαμε κ' ἐπέταξε πέρα.
Ὁ καπετάν Κρεμύδας ἀκολούθησε γιὰ
κάμποση ὦρα τὸ τρεμουλιαστὸ πέταγμα
τοῦ κ' ἔπειτα, σὰν νὰ μὴν εἶχε δύναμι νὰ
πάῃ πάλι στὴ θέση του, ἐκάθησε σωρὸς
ἀπάνω στ' ἀμπάρι. Ἐμεινεν ἐκεῖ μὲ τὸ
κεφάλι σκυμμένο γιὰ κάμποση ὦρα ἔπειτα
βλέποντάς με κατὰμματα εἶπε μὲ μισο-
κοιμισμένη φωνή.

— Κακοσημαδιά, μωρὲ παιδί! μεγάλη
κακοσημαδιά! . . . Εἶδες τὸ ἄτιμο νὰ πάρῃ
τὰ ζερβᾶ! . . . Ἄν πετοῦσε δεξιὰ θὰ εἶ-
χαμε καλὸ ταξίδι! μὰ τώρα κακὰ σημάδια.
Γιὰ σ' ἐμᾶς γιὰ στὸ σπίτι κάτι κακὸ θὲ νὰ
γένῃ! . . .

Νὰ σοῦ εἰπῶ, κ' ἐγὼ ἐκείνη τὴν ὦρα
τὰ ἴδια ἐσυλλογίζομουν. Ἡ κουκουβάγια,
λέγει, ἦταν πρὶν γυναῖκα, ἀκροβοθυγατέρα
καὶ ἀδερφὴ τῶν ὀχτῶ παιδιῶν καὶ τοῦ
Κωσταντῆ. Ἡ μάνα τῆς τὴν εἶχε μὴ
στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ.

Στὰ σκοτεινὰ τὴν ἔλουξε στ' ἀφεγγὰ τὴν ἐπλέκε,
στ' ἄστρι καὶ τὸν αὐγερινὸ ἔφτιανε τὰ σγουρά τῆς.

Ἄν ἔγεινε δώδεκα χρόνων ἦρθαν προ-
ξενητᾶδες καὶ τὴν ζητοῦσαν νύφη μακρὰ,
στὴ Βαβυλώνα. Ἡ μάνα καὶ τὰ ὀχτῶ
ἀδέρφια δὲν ἤθελαν νὰ δώσουν τόσο μα-

βέρνησιν, θὰ παραδώσουν εἰς ἄλλον καὶ
τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῆς ἐλληνικῆς
παιδείας. Συνήθως ἐκ τῶν διαθετότων
πολλὰς ψήφους καὶ ἐχόντων δικαιώματα
ἐπὶ τοῦ χαρτοφυλακίου, ὑπουργὸς ἐπὶ
τῆς Παιδείας γίνεται, ὡς μὴ ὄφειλεν. ὁ
ἔσχατος, ὁ νεώτερος, ὁ ἀπειρότερος. Διὰ
τοῦτο δὲν ἠξεύρομεν κατὰ πόσον ὁ διά-
δοχος τοῦ κ. Ἀγγελου Βλάχου θὰ εἶνε
ἀντάξιος τοῦ προκατόχου του, ὄχι μόνον
λογίῳ διαπρεποῦς ἀλλὰ καὶ διοικητικοῦ
ὑπαλλήλου ἱκανοῦ, πεπειραμένου καὶ εὐ-
συνειδήτου. Ἄλλ' οἷοςδῆποτε καὶ ἂν εἶνε,
δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ τὸ καλὸν σημερι-
νὸν παράδειγμα, τὸ ὁποῖον τόσον πανη-
γυρικῶς ἐπεκρότησεν ἡ κοινὴ γνώμη.
Ἐκτὸς τοῦ ἀπολυθέντος καθηγητοῦ, πό-
σοι ἄλλοι κατέχουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον,
τὸ τὸσάκις βεβηλωθέν, ἔδρας ὁμοίως πε-
ριφανεῖς, διὰ τὰς ὁποίας ὅμως εἶνε ἐντε-
λῶς ἀνάξιοι! Πόσων τὰ συγγράμματα καὶ
αἱ ἐπὶ καθηγησίᾳ διατριβαὶ δὲν διαφέρουν
πολύ καὶ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ κατὰ
τὴν ποσότητα ἐκείνων, τὰς ὁποίας προ-
βάλλει ὡς ἐπιστημονικὰ ἐφόδια ὁ ἀπο-
λυθεὶς καὶ πόσοι τῶν διὰ τοῦ παραθύ-
ρου εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀνώτατον ἡμῶν
ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα δὲν εἶνε ἀνάγκη
ἀπόλυτος νὰ ἐκδιωχθοῦν διὰ τῆς θύ-
ρας, κλειομένης ὀπισθὲν τῶν διὰ παντός!

. . . Θὰ διαμαρτυρηθῆτε, τὸ ἠξεύρω. Θὰ
μοῦ εἶπτε ὅτι ἡ διάλεξις μου σήμερον
ὀμοιάζει πολὺ μὲ ἄρθρον ἐφημερίδος καὶ
ὅτι ἡ δική μας δουλειὰ δὲν εἶνε οὔτε νὰ
κρίνωμεν τὰς πράξεις τῆς Κυβερνή-
σεως,—ἔστω καὶ μὲ ὄλῃν τὴν εἰλικρίνειαν
ποῦ γίνεται,—οὔτε νὰ ὑποδεικνύωμεν εἰς
τοὺς παρόντας καὶ εἰς τοὺς μελλόντας
ὑπουργοὺς τὸ δέον γενέσθαι. Ἐχετε δι-
καιον κατ' ἀρχήν. Ἀλλὰ προκειμένου
περὶ γεγονότος τόσον σοβαροῦ καὶ μά-
λιστα συνδεομένου στενῶς πρὸς τὰ γράμ-
ματα, δὲν θὰ μοῦ επιτρέψετε λοιπόν, φι-
λόλογοι ἀναγνώστρια, τὴν ἐξαιρετικὴν
καὶ σύντομον αὐτὴν σοβαρότητα;

Γρ. Ξ.

1 Ἰδε σελ. 51.

κρυά τὴν ἀδερφή τους· δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τὸν ἀποχωρισμό της! Ἄλλ' ὁ Κωνσταντῆς ἐπίμενε καὶ κάθε ἡμέρα ἐσυχνόλεγε τῆς μάνας του:

Δὸς τῆνε, μάνα μ' ὀδὸς τῆνε τὴν Ἀρετὴ στὰ ξένα
ποῦ εἶμαι κ' ἐγὼ πρᾶματευτῆς νάχω τὸ γυρισμά μου.

Μὲ τὰ πολλὰ λόγια καὶ τοὺς ὄρκους ἐκατάφερε τέλος ὁ Κωνσταντῆς νὰ χωρήσῃ τὴν Ἀρετὴ ἀπὸ τῆ φραμελιά της. Δὲν πέρασεν ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ οἱ φρόβοι τῆς δόλιας μάνας ἀλήθευσαν. Φρικτὸ θανατικὸ ἔπεσε στὴ χώρα τους! Ἐσάρωσε κόσμος καὶ κοσμάκι, ἐσάρωσε καὶ τῆς δόλιας μάνας τὰ ἐνῆα παιδιὰ! Ἐρμη ἐκεῖνη, καταμόναχη τότε, κλαίει καὶ μύρεται στὰ κρυὰ μνήματα τῶν ὀχτῶ παιδιῶν της· ἀλλὰ στὸ μνήμα τοῦ πρᾶματευτῆ, κλωτσᾷ τίς πλάκες καὶ βρουχιέται καὶ ἀναθεματίζει:

Ἄσῆκω, σῆκω Κωνσταντῆ τὴν Ἀρετὴ μου θέλω!
Τὸ Θιὸ μοῦ θάλες ἐγγυτῆ καὶ τοὺς ἀγίους μαρτύρους
ἂν τύχη πίκρα ἢ χαρὰ νὰ πᾶς νὰ μοῦ τὴ φέρῃς.

Ἡ κατάρρα τῶν γονέων ἀκούεται ὅπως καὶ ἡ εὐχή. Τινάζεται, ἀκούς, ὁ Κωνσταντῆς μισολυωμένος ἀπὸ τὸ μνήμα,

Κάνει τὸ σύγνεφο ἄλογο καὶ τ' ἄστροι σαλιθάρι
καὶ τὸ φεγγάρι συντροφιά καὶ πάει καὶ τὴν φέρνει.

Ἡ θλιβερὴ μάνα βλέποντάς τὴν δὲν ἤμπορεῖ νὰ πιστέψῃ τὰ μάτια της. Καὶ ὅταν τέλος τὴν ἀναγνωρίζει καὶ μαθαίνει ποίος τῆς τὴν ἔφευρεν ἀπὸ τὰ ξένα, σωριάζεται το γερωντικὸ κουφάρι νεκρὸ, ἐλεεινὸ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸ μαρτύριό. Καὶ ἡ Ἀρετὴ μέσα στὸν φοβερόν ἐκεῖνον ζεκληρισμὸ τοῦ γένους της, ἀπελπισμένη ἀπὸ τὴ μούχλα καὶ τὴ νέκρα ποῦ ἐβασίλευεν ὀλόγουρά της, ρίχνεται στὸ Θεό, παρακαλεῖ καὶ λέγει:

Θέ μου καὶ κάνε με πουλί, κάνε με νυχτοπούλι,
νὰ περπατῶ στῆς ἐρημιῆς νὰ κλαίω τοὺς ἀδερφούς μου!

Ἔτσι ἔγεινε κουκουβάγια ἢ πεντάμορφη. Ἄλλαξε τὸ εἶδος δὲν ἄλλαξεν ὅμως καὶ τὴν ψυχή. Ὁ ζεκληρισμὸς τοῦ γένους της ἀκολουθεῖ σὰν θεϊκὴ κατάρρα ἀκόμη τὸ πέταγμα της καὶ ὅπου πάει καὶ κηθήσῃ, φέρνει κ' ἐκεῖ τὸν ζεκληρισμὸ καὶ τὴν ἐρήμωσι. Ἀφοῦ τότε ἦρθε κ' ἔκατσε στὸ καράβι μας, βέβαια γιὰ καλὸ δὲν ἦρθε. Ἀλλὰ γιὰ νὰ παρηγορήσω τὸν καπετάνιο ἕκαμα τὸν ἀδιάφορο.

— Μπα, δὲ βαριέσαι ποῦ πιστεύεις καπετάνιε, τοῦ λέγω ὁ Θεὸς καλὸς ὄλα καλά.

Ὁ καπετάν Κρεμύδας δὲν εἶπε τίποτα ἀλλὰ κουνώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι ἐκατέβηκε στὴν κάμαρῃ του.

— Πάει ν' ἀνάψῃ κ' ἄλλο κερί· εἶπε σιγὰ ὁ Μπαρμπατρίμης ὁ ναύκληρος. Οἱ μετάνοιες καὶ τὰ κερὰ δὲν ἔπαψαν ἀφόντας φύγαμε ἀπὸ τὴ Μύκονο.

Ἀληθινὰ ὁ καπετάν Κρεμύδας ἦταν πολὺ θρησκός. Ἡ κάμαρῃ του ἀπὸ τὰ εἰκονίσματα καὶ τὰ καντήλια ἔμοιαζε σὰν ἐκκλησιά. Στὸ λιμάνι ὅταν ἐκαθόμαστε ἀρραγμένοι· εἴτ' ἐστεκόμαστε ἀπὸ γαλήνη στὸ πέλαγο, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ διαβάξῃ

θρησκευτικὰ βιβλία καὶ νὰ ψέλνῃ τόσο, ποῦ ἔλεγε πῶς ἦσαν σὲ κανένα ἀγιονομίτικο καράβι. Ἄν ρωτᾷς γιὰ νηστείες καὶ μετάνοιες ἤμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς περνοῦσε καὶ τὸν Ἀγιαντῶν τὸν ἴδιο. Τότε ποῦ ἄλλοῦ θὰ πῆγαινε νὰ ξεπέσῃ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς γυναίκας του παρὰ στὰ Θεῖα;

Ἐπειτα δὲν ἦταν τότε ἡ πρώτη κακοσημαδιὰ ποῦ ἔτυχε τοῦ καπετάν Κρεμύδα. Πρὶν ἀκόμη ξεκινήσῃ ἀπὸ τὸ σπῆτι του νὰ κατεβῆ στὴ γολέτα, ὄλα τὰ σημάδια τοῦ ἦρθαν κακὰ καὶ ἀνάποδα. Πρῶτ' ἀπ' ὄλα ὅταν ἐζήτησε καπετάνιο νὰ ταξιδέψῃ τὴ γολέτα καὶ νὰ μείνῃ αὐτὸς νὰ διατηρήσῃ τὴ γυναῖκα του δὲν ἦρε κανένα· εἶλεπαν ὄλοι μὲ τὰ καράβια τους! Ἐπειτα ὅταν εἶδε πῶς πέρνει βοηθητικὸς καιρὸς καὶ ἀποφάσισε νὰ φύγῃ βρέθηκε Τρίτη καὶ ἀνάβαλε. Κινεῖ τὴν Τετράθη νὰ κατεβῆ στὸ γιολὸ καὶ πρῶτο πρᾶμα ποῦ βλέπει μπροστά του ἦταν μιὰ γίδα. Τί νὰ κάμῃ; γυρίζει πίσω στὸ σπῆτι. Τέλος τὴν Πέμπτη μὲ χίλιες προφύλαξεις, ἀφοῦ πρῶτα ἐβγήκαν οἱ συγγενεῖς του νὰ ψάξουν τοὺς δρόμους καὶ τ' ἀγκωνάρια καὶ οἱ γυναῖκες τράβηξαν μπροστὰ νὰ διώξουν κάθε κακὸ συναπάντημα, κατῶρθωσε νὰ φθάσῃ στὴ γολέτα. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ ἀλλὰ τίς νύχτες ποῦ ἀγρυπνοῦσε στὸ σπῆτι, δὲν ἔπαυε ἡ κουκουβάγια νὰ κἀθεται στὴ σκεπὴ καὶ νὰ ρίχνει τὴν αἱματοπήχτρα λαλιά της. Καὶ τότε, λὲς καὶ ἀκολουθοῦσε τὰ βήματά του δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ καράβι. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ πάλι ἦρθε κ' ἐκάθησε στὸ κατάρτι. Ἦταν γυρισμένη στὸν καπετάνιο ἀντικρὺ κ' ἐστύλωνε τὰ μεγάλα ὀλοστρογγύλα μάτια της κατὰπάνω του, λὲς καὶ ἦταν ψωφῆμι κ' ἤθελε νὰ τὸν κομματιάσῃ. Ἐγὼ καθὼς τὴν εἶδα, ἐφρότιζα μὲ χρονομίες νὰ τὴν προγγίξω ἀποκεῖ, νὰ μὴν τὴν ἰδῆ ὁ καπετάνιος καὶ ἄξινουν οἱ ἀνησυχίες του. Ἀλλὰ χίλια καὶ ἂν ἔκανα δὲν ἐξεκολλοῦσεν ὁ πειρασμός. Ἐγύριζε κάποτε κ' ἔβλεπε τίς χρονομίες μου γιὰ μιὰ στιγμή κ' ἔπειτα ὀρμητικὰ ἔστρεφε ἄλλοῦ τὸ κεφάλι μὲ ἀδιαφορία μεγάλῃ, μ' ἕνα ἦθος περιφρονητικὸ σὰν νὰ μοῦ ἔλεγε: μωρὲ ἄει χάσου! . . .

Τέλος ὁ καπετάνιος ἐγύρισε καὶ εἶδε τὴν κουκουβάγια· καθὼς τὴν εἶδε ἀνατρίχιασε. Πίσω μου σατανᾶ! εἶπε σταυροκοπούμενος. Ἐσῆκωσε τὰ μάτια κ' ἐκύτταξε μ' ἐπιμονὴ κατὰματα τὸ πουλί. Κ' ἐκεῖνο πάλι μὲ τὴν ἴδια ἐπιμονὴ κατὰματα τὸν κύτταξε, λὲς καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἀβασκάνῃ. Καὶ ἀληθινὰ στὸ τέλος τὸν ἀβάσκανεν ὁ πειρασμός. Ὁ καπετάνιος ἦρθε κ' ἔγεινε κίτρινος σὰν τὸ κερί. Ἔστερα γιαμιάς ἄλλαξε χρῶμα κ' ἔγεινε κατὰμέλανος· ἀνέβηκε τὸ αἷμα του νὰ τὸν πνίξῃ. Τὰ μαλλιά του ἐσηκώθηκαν ὀρθὰ σὰν τοῦ ἀγριογούρουνο· τὰ μουστάκια του ἀγρίεψαν, τὰ μάτια του ἔρριχναν ἀστραπὲς καὶ θὲς ἀπὸ τὸ θυμὸ θὲς ἀπὸ ἀβάσκαμα, ἄρχισε νὰ τρέμῃ ὄλος σὰν τὸ βεργί. Ἐκύτταξε

τὸ πουλί καὶ δὲν ἔπαυε νὰ μουρμουρίζῃ μὲ πολὺ θυμὸ καὶ παράπονο, σὰν ἀδικουρατισμένη καὶ πολύπαθη ψυχή:

— Φτοῦ σὲ ξορκίζω μὲ τὸν ἀπήγανο πειρασμέ! Τί θὲς μωρὲ ἀπομένα, ἄθεε! . . . Φεύγα, ἀποπάνω μου καὶ μὴ μὲ κολάζεις· ἄσε με, φραμελίτη ἄνθρωπο νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου! . . .

Ἀλλὰ τὸ πουλί δὲν ἐκαταλάβαινε ἀπὸ τέτοια· ἀτάραχο ἔμενε στὴ θέσι του, μὲ τὰ νυχτοπαρὰ του καλὰ κλεισμένα στὸ ξύλο, σὰν θεότης αἰγυπτιακὴ, ἀκούοντας ἀπὸ τὸ στυλοβάτη της ἀσυγκίνητη τὰ δάκρυα καὶ τίς παράκλησες τοῦ πιστοῦ της. Ἀπ' ὦρα σ' ὦρα ἔχαμηλοπλάγιαζε ζερβοδεξὰ τὸ κεφάλι, σὰν ν' ἀφτιαζόταν ἤχος μαντικῶν, ποῦ ἔφευρεν ἀπὸ μακρὰ, πολὺ μακρὰ ὁ αἱματοβαμμένος αἰθέρας. Ἐπειτα τὸ ἐψήλωνε ἀπότομα μὲ τὰ μεγάλα μάτια γιαιστά, ἀκίνητα, στὸν αἰθέρα στυλωμένα δίχως ἔκφρασι καὶ ζωὴ, ἀραιρευμένη ἀπὸ τὰ κοσμικὰ, λὲς κ' ἤθελε νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς μαντικούς ἤχους· κ' ἔξαφνα χαμηλόνοντας τὸ κεφάλι, εἰδειχνεν ἔκφρασι ἱκανοποιητικὴ τοῦ ἐγώισμου της καὶ φοβερικὴ συγγρόνωσ σὰν νὰ ἔλεγε: Κύτταξε καλά· ἂν θελήσω ἀλοῖμονο καὶ τρισαλοῖμονο σ' ἐσένα καὶ στὸ σπῆτι σου! . . . Κ' ἔξαφνα χαμηλόνοντας τὸ κεφάλι ἔχωνε τὸ τροχισμένον ράμφος στὰ δασὰ της στήθη, ἐσήκωνε τὰ λιανοπούπουλα τοῦ προσώπου σὰν ἀγκυστρωτὰ λεπίδια, ἐγούρλωνε φλογερὰ τὰ μάτια της κ' ἔπευρε θερίου ματωμένου ἔκφρασι, λὲς καὶ ἤθελε νὰ κάμῃ φοβερὸ κκὸ καὶ ἀδύνατη ἐρριχνόταν κ' ἐξέσχιζε τὰ κρεατὰ της νὰ ξεθυμάνῃ. . . . Καὶ ὁ μαυροκαπετάνιος βλέποντάς τὴν ἔτσι, ἔχαμήλωνε τὰ μάτια του κ' ἔφευγε τρέμοντας μὴ τὴν θυμώσῃ περισσότερο. Ἄλλ' ἀνυπόμονος, νευρικός, ἀναμμένος ὄλος, ἀφοῦ ἐθημάτιζε λίγο στὸ κατάρτιμα ἐστεκόταν ἀπότομα κάτω ἀπὸ τὸ πινὸ καὶ σταυρόνοντας τὰ χέρια του ὀρμητικὰ στὸ σπῆθος, ἐσήκωνε τὸ κεφάλι μὲ φόβο καὶ θρόσος μαζὶ καὶ τῆς ἔλεγε:

— Μωρὴ φεύγα! πῆγαινε στὸ καλὸ· πῆγαινε στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν γονέων μου· ἄσε με νὰ πάω στὸ δρόμο μου καὶ μὴ μὲ κολάζεις. . . Φεύγα μωρὴ ἄτιμη, σκύλα, συχαμένη, βρωμιάρη! . . . Πῆγαινε στὸ καλὸ, πῆγαινε στὸ διάολο! . . .

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ μαυροκαπετάνιου ἀπὸ μαλακὴ καὶ παρκαλεστικὴ ποῦ ἦταν στὴν ἀρχὴ, ἀνέβαινε σιγὰ σιγὰ ὅσο ἐγόχλαζεν ὁ θυμὸς του κ' ἐξέσπαιε τέλος ὑβριστικὴ, σὰν τὸ κύμα ποῦ πλάνεται μαλακὸ, παιγιδιάρικο στὸ ἕνα ἀκρογιάλι καὶ καταντᾷ στὸ ἀντικρόνω φοβερός καὶ τρομερός κοσμογαλαστής. Ἀλλὰ τὸ πουλί τότε σὰν νὰ εὐχαριστεῖτο στὴν παραφορὰ του ἐκεῖνη καὶ τὴ μανία, ἀνοιξε τὸ στόμα του, εἰδειχνε γλῶσσα μικρὴ καὶ σουβλερὴ καὶ στόμα αἱματοβαμμένο κ' ἐχαυιζόταν πλατεῖα μὲ χαμῶγελο καὶ περιφρόνησι. Κ' ἐκεῖνος βλέποντάς το ἔτσι ὄλο καὶ ἀναθεῖ· ἐβλαστημοῦσε κ' ἐβρίζε· κ' ἐχερονομοῦσε κ'

εδάγκωνε πεισματικά ἕως τὸ αἷμα τὰ δάχτυλά του.

— Μωρὲ φέρε μου τὴν τσάγκρα! ἐρέκαξεν ἔξαφνα μανιωμένος· φέρε μου τὴν τσάγκρα νὰ τοῦ πιῶ τὸ αἷμα.

Ἐκίνησα νὰ πάω νὰ φέρω τὴν τσάγκρα. Ἀλλὰ δὲν εἶχε ὑπομονὴ ἐκεῖνος. Μὲ πλατεῖα βήματα, δρασκελώντας τὸ κατάστρωμα σὰν τρελλός, ἔφτασε πρῶτος στὴν κάμαρη, ἄρπαξε τὸ σκουροτούφεκο καὶ ἀπὸ τὴ σκάλα, χωρὶς νὰ σημαδέψῃ τὴν ἀναψὲ στὸ πουλί.

Ἐνας ξερὸς χτύπος ἀκούστηκε καὶ τίποτ' ἄλλο. Ὁ κόκορας ἔπεσε ἀλλὰ δὲν ἔπιασε τὸ καψούλι. Ἐπαγώσαμε τότε ὅλοι μας. Κακοσημαδιὰ στὴν κακοσημαδιὰ· ὅλα ἀνάποδα ἐπήγαιναν σήμερα! Ἄν ἔπιανε τὸ ντουφέκι, ἂν ἐσκοτωνόταν τὸ πουλί, ἐτελείωνεν ἐδῶ ἡ κακοσημαδιὰ καὶ δὲν εἶχε δρόμο γι' ἄλλοῦθε. Τώρα ὅμως γι' ἄλλοῦθε ἔσπερνε. Καλὰ τὸ εἶπεν ὁ καπετὰν Κρεμύδας· ἢ στὸ καράβι ἢ στὸ σπίτι μεγάλο κακὸ θεὸ νὰ γένῃ! . . .

Στὸν ξερὸν ἐκεῖνο χτύπο ἡ κουκουβάγια ἐπέταξε τώρα. Ἀλλὰ δὲν ἐπέταξε μακριὰ νὰ φύγῃ, νὰ χαθῇ ἀπὸ μπροστά μας· ἐχαμοπετοῦσε πεισματικά περιγύρα στὴ γολέτα, σχίζοντας τὸν ἀέρα μὲ τὰ ψαλιδωτὰ φτερά της σφυριχτά, σὰν γοργοκάραβο τὴν ἡσυχὴ θάλασσα κ' ἔξαφνα ἐκαθόταν στὸ ξάρτι καὶ στυλώνοντας τὸ κορμὶ ἀνάμεσα στὰ ὀρθὰ φτερά, μὲ τὸ στήθος ὀλοφούσκωτο καὶ τὸ λαιμὸ χωμένον στοὺς χονδρούς ὤμους, ἔρριχνε ξαφνικὰ μία στριγγιὰ καὶ ἄγρια φωνὴ ποῦ μᾶς ἐπάγωνε τὸ αἷμα.

— Κουκουβάου! . . . κουκουβάου, βάου! . . .

Τώρα ὁ ἥλιος ἦταν βασιλεμμένος καὶ δὲν ἔβλεπεσ τὴ δύση παρὰ σύγνεφα αἵματοβαμμένα καὶ κατακόκκινον αἰθέρα ν' ἀνεβαίνῃ σὰν ἀναλαμπὴ μεγάλης πυρκαϊᾶς καὶ νὰ χωνεύῃ ἀνεπαίσθητα μέσα στὸ γαλάζιο χρῶμα τ' οὐρανοῦ. Πέρα στὸ Τσιρίγο ὁ Νότος σὰν καλὸς πρωτομάστορης, ἐτελείωσε τὸ τέμπλο του σωριάζοντας σύγνεφα θεοσκοτεινά καὶ ἀνώμαλα σὰν γάλαρα ἀπὸ μολυβόπετρα στὴ βάση, ἔπειτ' ἀνοιχτώτερα γαλαζοβαμμένα, στὴν κορφή καταγάλαζα καὶ ἀπάνω στὰ κυματιστὰ χεῖλη, στοὺς πύργους καὶ τίς πολεμίστρες, ἔχυσε σὰν χρυσικός πλατὺ γαϊτάνι ἀπὸ καυτὸ χρυσάφι κ' ἓνα ἄλλο ἀποπάνω κατάργυρο καὶ κατάκορφα, στέμμα του κ' ἐμβλημα του πολυτίμου, ἔβαλε τὸν ἀσπερίτη νὰ λάμπῃ μὲ γαλήνη καὶ θεότητα ὑπέροκλη, σὰν ὕμνος τῆς πλάσεως ὀλάκερης. Καὶ πίσω ἀπὸ τ' ἀεροκάμωτο αὐτὸ τείχος, ἐτόξευεν ὁ μαργιόλος ἄνεμος κάθε στιγμὴ σπηλιάδα σὲ σπηλιάδα τὸν ἄνεμο, καρτερῶντας τὴν κρίσιμη στιγμὴ νὰ χυθῇ καὶ αὐτὸς σφάμελος καὶ νὰ ταράξῃ τὰ σύμπαντα.

(Ἐπεταὶ συνέχευσι)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΟΝΕΙΡΟΝ ΚΑΙ ΖΩΗ¹

Διήγημα Μανουκίου Γιουκά.—Μετάφρ. Ν. Ἐπ.

Ἐν τούτοις ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ τοῦ Φάρκα ἤρσκεν εἰς τὸν Βαρτζαὶ ὁλοὲν περὶσσότερον. Ἦρχισε νὰ θαυμάζῃ τὴν ὄνειρῶδη ἔκφρασιν τοῦ προσώπου της· ἐξετίμησε τὴν ἀγνότητα τῆς καρδίας της, τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς της, ἤρχισε νὰ λατρεύῃ τοὺς ὀφθαλμούς της, τοὺς βαθεῖς ἐκεῖνους ὡς ἡ ἄβυσσος ὀφθαλμοῦ.

Ὅ,τι κάμνη ἡ τύχη εἰς μίαν ὥραν, δὲν το κάμνουν χρόνια ὀλόκληρα. Μίαν ἡμέραν εἰς τὸ τραπέζι ὁ Φάρκας ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Βαρτζαὶ καὶ τῆς Ἰλόνκας, διηγήθη ὅτι εἰς ἱερεὺς διαμαρτυρούμενος, πρὸ πολλοῦ συλληφθεὶς ὑπὸ πειρατῶν, εἶχεν ἐσχάτως ἀπελευθερωθῆ ὑπὸ τοῦ ναυ-

Μετὰ τὸν χορὸν
(Ἐντυπώσεις Ἀποκρηάτικαι)

άρχου Νοῦγερ. Ἡ εἰδήσις προήρχετο ἐξ Ἀμστελδοάμου, προσέθεσε δὲ ὁ Φάρκας ὅτι οἱ γονεῖς καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἀτυχοῦς ἱερέως κατόκουν εἰς ἓν χωρίον ἐκεῖ πλησίον.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Βαρτζαὶ καὶ ἡ Ἰλόνκα ἐγένιναν ἄφρανοι· ἐπανευρέθησαν δὲ καὶ οἱ δύο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως.

«Καὶ ὅμως δὲν εἶχαμε δώσει ραντεβού!» εἶπεν ὁ Βαρτζαὶ, βλέπων ἐρχομένην τὴν Ἰλόνκαν.

Ἡ κόρη προσέφερε μέρος τῶν χρυσῶν αὐτῆς κοσμημάτων εἰς τὴν πτωχὴν γυναῖκα. Ὅμοιως καὶ ὁ Βαρτζαὶ εἶχε στείλει χρήματα εἰς τὸ Ἀμστελδοάμον, προσέθεσε δὲ 300 χρυσᾶ νομίσματα εἰς τὰ τριάκοντα τὰ ὅποια εἶχε φέρε· ἡ Ἰλόνκα.

Ἡ νεῦνις ἤρχισε νὰ κλαίῃ ἀπὸ εὐχα-

ρίστησιν καὶ θλίψασα τὰς χεῖρας τοῦ Βαρτζαὶ τῷ εἶπεν :

«Εἶσαι εὐγενὴς καρδιά!»

Ὁ Βαρτζαὶ ἠσπάζθη τὴν λευκὴν χεῖρα τῆς κόρης καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἱερέως, εὐτυχῆς διὰ τὴν καλὴν εἰδήσιν καὶ τὰ δῶρα τὰ ὅποια εἶχε λάβει, εὐτυχῆς μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς ψυχῆς της, εἴλκυσε πρὸς ἑαυτὴν τοὺς νέους καὶ ἐπιθέσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των, τοῖς ἀπήγγειλε τὰς εὐχὰς, τὰς ὁποίας λέγουσιν εἰς τοὺς μνηστευομένους.

Ἐπέστρεψαν κρατούμενοι ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ὅλοι ὅσοι τοὺς συνήντων καθ' ὁδόν, ἔλεγαν «Τί ἔμμορφο ζευγάρι!»

Τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἡμέραν ἐμνηστεύθησαν ἐπισήμως, φαντάζεσθε δὲ πλέον τὴν χαρὰν τοῦ γηραιοῦ Πέτκη. Οἱ γάμοι θὰ ἐγένοντο μετὰ ἕξ ἐβδομάδας.

*

Σεῖς ὅλοι, ὅσοι εἰσθε ὠραῖοι καὶ ἀγαθοί, σεῖς ὅλοι ὅσοι ἔχετε καλὴν ψυχὴν, ὠραῖους ὀφθαλμούς καὶ γλυκόλαλον στόμα, προσέλθετε εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν πανήγυριν.

Ὁ εἰσερχόμενος σήμερον εἰς τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ Πέτκη, πρέπει νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι δὲν θὰ εἰμπορέσῃ νὰ φύγῃ πρὸ δύο ἐβδομάδων τοῦλάχιστον. Ἡ ἀμαξία του θὰποζευθῇ καὶ θὰ λυθῇ, ὁ ἀμαξιάτης του θὰ μεθυσθῇ, παρακλήσεων δὲ καὶ ὑποσχέσεων καὶ ἀπειλῶν καὶ βίας ἐν ἀνάγκῃ θὰ γίνῃ χρῆσις διὰ νὰ μείνῃ, ἐὰν θελήσῃ νὰ φύγῃ· ἂν δὲ φύγῃ, θὰ συλληφθῇ ἀπλοῦστατα.

Πανηγυρίζουν τὸν γάμον τῆς ὠραίας Ἰλόνκας, τῆς πρωτοτόκου θυγατρὸς τοῦ γηραιοῦ αὐθέντου. Ὅλοι τὴν εἶχον ζητήσῃ εἰς σύζυγον καὶ δὲν τὴν ἔδωσαν εἰς κανένα, ἕως οὗ ἐζήτησε τὴν χεῖρά της ὁ ὠραιότερος, ὁ ἰσχυρότερος, ὁ πλουσιώτερος τῶν γαμβρῶν, ὁ Λουδοβίκος Βαρτζαὶ.

Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος πᾶσαν μέριμναν σήμερον καὶ ἄς ὑπάγωμεν νὰ παρευρεθῶμεν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἡ ὅποια δίδεται πρὸς τιμὴν τοῦ καλοῦ ζεύγους.

Ὡ, πῶς ἠγάλαξε καὶ ἐγέλα φαίδρῶς τὸ πλῆθος εἰς τὰς εὐρείας αἰθούσας, τῶν ὁποίων οἱ τοῖχοι μόνον σῶζονται σήμερον! . . . Οἱ συνδαιτυμόνες, κατ' ἀναριθμήτους σειράς, κάθηνται εἰς τραπέζας μακράς. Φοβερὸς ἀντηχεῖ τῆς παροινοῦς εὐθυμίας των ὁ ἀλαλητός, — ὅταν ἐξαίφνης διακόπτεται ὑπὸ πενθίμου σιγῆς. . . Κάποιος θάποθάνῃ, σκέπτονται οἱ συνδαιτυμόνες.

«Ἄς πῖωμεν εἰς ὑγείαν τῆς ὠραίας νύμφης!» κρᾶζει φωνὴ χαρμόσυνος καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς αἰθούσας ἀκούονται εὐχαὶ περὶ εὐτυχίας καὶ ἡ χαρὰ ἐπανερχεται, κύπελλα χρυσᾶ συγκρούονται πρὸς κύπελλα ὡς ξίφη πρὸς ξίφη, καὶ ἀνωθεν ἀναδίδεται ἡχηρὰ συναυλία ἀπὸ σάλπιγγας καὶ αὐλοῦς καὶ τιλίγκας.

Ποῖος ἀγαπᾷ ἀκόμη σήμερον τὴν τι-

¹ Ἴδε σελ. 53.